

Изази Недјељом.
Цијена:
За ЦРНУ ГОРУ и АУ-
СТРО-УГАРСКУ (с БОС-
НОМ и ХЕРЦЕГОВИНОМ)
на годишну 6 ф., на чо год.
3 ф., на четврт године 1 ф.
и 50 новчића.
За све остале земље у
ЈЕВРОПИ и АМЕРИЦИ: на
годишну 20 франака, на по
године 10 франака, на чет-
врт године 5 франака.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата плаће се у
плаћеним писмима непо-
средно администрацији «Гл.
Црногорац» на Цетиње, а
може се и картом уплат-
њеном на пошту у Котор.
Донеси шилу се уредниш-
тву. Рукописи се не враћају.

За огласе плаћа се од
реда 5 новч. За огласе веће
и на дуже вријеме мање.

ТЕЛЕГРАМИ „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“.

БЕЧ, 26 октобра. — Одбор угар-
ске делегације за иностране послове
изјавио је министру своју захвалност
на његовој иностраној политици.

Министар иностраних послова, гроф
Калнокији, одговарајући на многа пи-
тања рече: Аустро-Угарска ће све
попмагати што може бити на срећу
и корист балканских народа и труди
се да им набави пријатеља међу дру-
гим великим државама. Министар
мисли да су Аустро-Угарска и Немачка
са својом политиком мира учинили
обилну пропаганду, и да се придоза-
так Италије у њеном смјеру и наги-
њање Инглеске те назива паду да ће
се и с те стране подупријети политика
мира на Истоку, морају сматрати као
срећни знаци садашњег политичког по-
ложаја. — Одношаји су Аустро-Угар-
ске са Русијом данас поуздано прија-
тељски. Министар неће малакати у
пади, да ће се Русија приближити више
по до сада мирољубивијем тежњама
средњих великих држава, да би та
два народа (која? Руски и аустро-
угарски?) могла погледати у поуздану
своју будућност.

БЕРЛИН, 27 окт. — Бисмарков
лист „Norddeutsche Allgemeine Zeitung“
јавља да ће руски Цар од недјеље доћи
у Берлин.

„Монитор“ доноси из Сан-Рема
депути инглеског љекара Макенција
да је Царевина немачког, која
јавља, и ако је оштећење стање здравља
Царевинева одлично, да је локална
болест отела мах, но ипак још нема
непосредне опасности. Тога ради је
Макенци позвао у Сан-Ремо струч-
њаке, професора Шрестера из Беча и
Каузеа из Берлина.

БЕЧ, 28 октобра. — У одбору
аустроугарске делегације разложио је ми-
нистар Калнокија своју политику на
прилику као што је то учинио пред
аустроугарске делегације. Министар
изјављује да су све владе, па и сама
Русија, сложне у жељи да се бугарско
јачање у јевропски занлет.
Жртве те се чине за нашу (аустрој-
ску) војску и за војске других вели-
ких држава с којима смо у договору
једино ради обране и одржања мира,
могле би можда најпоузданије уклопи-
ти рат. Тај правац којим смо ми кре-
нули једнак с Немачком захватио је
даље те је напиме придобио срећни при-
стапак Италије, која се врло одлучно
изјавила а за будућност је важна чи-
њеница.

Министар вели да не може у сва-
ком случају јемчити за мир, јер то сто-
ји до невидовних чинилаца, но уздаће
му је велико, да ће непрестани напори
уједињене Јевропе бити увјенчани же-
љеним успјехом.

„Ми смо“, вели даље министар,
„прије министарске кризе у Србији
(прије 1 јуна о. г.) изјавили, да при-
стајемо (assentons, вели бечки кор. биро)
на свако министарство коме Краљ по-
клони своје повјерење. Човјек тако
искусан и тако родољубив као што је
Ристић морао је разумјети шта захти-
јева положај Србије као самосталне
краљевине. Ми немамо никакву разлога
да се жалимо на тога министра“. Ми-
нистар се нада да ће пријатељски од-
носи између Аустро-Угарске и Србије
и даље трајати, у толико више што
нам искуство и мудрост Краља Мила-
на и његове симпатије према аустро-
угарској монархији дају драгоцену
јемство.

Одбор је изјавио министру грофу
Калнокији пуно повјерење.

БЕЧ, 29 октобра. — Љекари су
се понас договарали у Сан Рему о
стању здравља немачког Царевина.
Успјех тог договора повољан је: ље-
кари нашоше да стање Царевинево
није опасно, да знаци болести не за-
дају брже. Данас ће се поново савје-
товати. Прилика је да ће се Царевин
врати у Берлин.

ЛОНДОН, 29 октобра. — На
свечаном обједу у Лорда Мера обја-
вио је први министар лорд Солзбери,
да се Ејуб Кан покорио индијској
влади. Истом је приликом изјавио, да
нема никакве неприлике у положају
Јевропе, да су говори Крипсија и
Калнокија утврдили паду у одржање
мира.

БЕРЛИН, 30 октобра (предато
29, 10 ч. 50 вече, стигло 30, 7 ч. 35
у јутру.) — Бисмарков лист Norddeutsche
Allgemeine Zeitung и службени
Гласник Царства (Reichsanzeiger) јав-
љају једнак: јучерашње д говарање
љекара у Сан Рему није уклонило
брига те их је др. Макенци поново
позвао о болести Царевина немач-
ког. —

ЧЕТВРТА МЕЂУНАРОДНА КОН- ФЕРЕНЦИЈА ДРУШТАВА ЦРВЕ- НОГ КРСТА.

Извјештај, који је поднио владин изасла-
ник и секретар црногорског друштва,
др. П. Милановић.

(Св. ште. к.)

Последња сједница конференције
била је у уторник 27 септембра. Ра-
није у јутру био је ужи скуп, т. ј.
само одасланика црвеног крста. Гдје
да буде следећу конференција, која
ће се кроз пет година састати? Оста-
вљено је међународном одбору да се
у своје вријеме договори са централ-
ним одборима. У мјесто пресједништва
или јеневошког одбора дотични заступ-
ници извјешташе своје владе о закључ-
цима конференције.

Пошто је затим отворена општа
сједница узе ријеч г-ђа Клара Бартон,
предсједница американске National Asso-
ciation of the red cross. Наводећи при-
мјере многобројних злоупотреба са
знаком црвеног крста, које се у ње-
ном завичају чине, она разлиже како
су стидне и штетне такве злоупотребе
и изјављује готовност своје владе да
се томе ца пут стане. Послије се на-
ставила дебата о јучерашњој недовр-
шеној теми: јесу ли јевропска дру-
штва дужна помагати у ванјевропским
ратовима? При поименичном гласању
са 31 против 8 гласова закључено је,
да се начело усвоји, а практична стра-
на питања да се одложи до друге кон-
ференције.

По томе дошло је на ред питање
VIII.: шта је учинено или какве би
мјере требало предузети, да се са же-
невском конвенцијом боље упозна
војска, заинтересирани кругови и шира
публика?

Пуковник др. Циглер у име
швајцарског централног одбора поднио
је овај реферат:

1. Задатак је сваке владе да по-
знавање јеневошке конвенције у војсци
распростире. Она треба да се старају,
да се садржина конвенције предаје
војницима исто као и сва друга војена
правила и прописи.

2. Најбољи начин познавања кон-
венције у војсци јест тај, да се она

штампа у службеној књижици сваког
војника.

3. Почем су друштва црвеног
крста највише заинтересовани у при-
мјени конвенције, то им је дужност да
распростире њено познавање, што ће
најлакше учинити, ако се даде у руке
но један примјерак конвенције сваком
члану и органу друштва, и држањем
нарочитих јавних предавања.

4. Да се на ширу публику по-
ради, ваља ићи истим путем: јавна
предавања и растурање штампаних
отемплара конвенције.

У дискусији, која се по овоме
заодјела, предложи генерал др. Ло-
бек (Баварска) да се дода став, којим
се иде на то, да се са јеневошком кон-
венцијом још у школи омладина упо-
знаје.

Др. Ринтаро Мори (Јапан) са-
општава, да је јеневошка конвенција
на јапански језик преведена и да је
вјешено министарство наредило, те се
њезина садржина сваког мјесеца по
једном чита војницима.

При гласању швајцарска редак-
ција предлога, са баварским додатком
о школи, и би усвојена.

Тачка XI. програма: У случају
устапка ваља ли да друштва црвеног
крста помажу рањене и болесне уста-
ше прије, него ли буду признани као
ратујућа стравка? — повучена је
нараг, и прешло се на питање XII:
Рад друштва црвеног крста у вријеме
битака на мору. Како су јеневошку
конвенцију од 1864 г. све владе при-
знале, али њен додаток од 1868 год.
о неутралности црвеног крста на мору,
нијесу многе, ово је питање одложено
до бољих времена.

Остала је још XIII. и последња
тачка програма: О подизању споме-
ника идеји црвеног крста. На конфе-
ренцији у Женеви 1884 г. било је
усвојено ово: „Поводом XX-годишњи-
це јеневошке конвенције, трећа међу-
народна конференција живо одобрава
мисао, да се подигне споменик у овој
вароши, гдје се зачело и међународ-
ним правом сакционисало дјело црве-
ног крста, и изјављује жељу, да цен-
трални одбори свију народа притеку
у помоћ подизању овог споменика
новчаним прилозима“.

У извјештају говори се подробно
о споменику по плану г. Кислинга, на
ком би се мјесту у Женеви поставио,
како би коштисао 200 до 300 хиљада
франака, од куд би се тај новац на-
бавио и т. д. У дебати о овоме пред-
мету изађе на видик мисао, да камени
споменик као споменик на постанак
црвеног крста није потребан и да му
је најбољи споменик у срцу људи и
његовим дјелима. При гласању би усво-
јено да се од ове ствари одустане.

Са овим је исцрпљен дневни ред
IV. међунар. конференције друштва
црв. крста.

Послије подне гости су посетили
разне добротворне заводе женског дру-
штва у Карлсруе: курсове за учите-
лице женског ручног рада, школу
ручног рада за дјевојке свију сталежа,
школу за цртање, завод за дјевојке,
које су због неспособности из других
завода истјеране, школу за фини вез,
практичну школу за домаћу економију
и готовљење јела. У такозване јасле
примају се дјеца од првих дана до три
године на чување, његу и изхрану
оних мајака, које су принуђене да иду
на зараду ван своје куће и за то пла-
ћају само по 5 новчића дневно. У
друштвеној клиници изучило се до

данас 161 худуља, које су распоре-
ђене у 16 земаљских болница. Женска
задруга издржава двије јевтине народ-
не кујине и уочиште за осујењене,
које су издржале казну и за женске сум-
њиве прошлости, те не могу занимања
наћи.

Изложба, која је приређена уз
конференцију, била је обилата и веома
поучна. Међу излагачима заузима прво
мјесто пруско војено министарство,
које је осим споменутог жељезничког
влака, изложило: обична рањеничка
кола, амбулантна кола летеће санитет-
ске трупе у пуној опреми; санитетска
кола покретног војеног шпитаља с
пуном опремом; водену постељу; ваз-
душни душек од гуме за тешко рање-
не; сандук с лијековима и превојним
стварима; болничарски тоболак с пот-
ребама; ранац са завојним материјалом.
Централни одбор немачког црвеног
крста изложио је моделну збирку пре-
војних и болничких ствари. Заслужују
пажње и изложбе баварског средњит-
ног одбора; немачких Самаријанских
друштava из вароши Кила и Лајпцига;
збирке и сандуци антисептичног пре-
воја, инструмената и других ствари
разних фабриканата из Берлина, Хам-
бурга, Шафхаузена, Карлсруе. Вијаше
и кратких популарних списа о првој
помоћи.

За вријеме конференције, поред
рада и поуке, било је и забаве. Дневни
посао завршавао се у вече са концер-
том, претставом у позорницу или го-
стољубивим доческом у двору. У недје-
љу учинили су чланови конференције
излет у Баден-Баден, чудесну клима-
тичну станицу на западном обронку
Шварцвалда. Поред чудне природне
лепоте, чаробног погледа на обале
Рајне, меког климата а по нешто и
моде, Баден-Баден привлачи и болесне
и здраве својим давно познатим купа-
тилом, у коме је медицина, као наука
и вјештина, све врсте лијечења: воду
и водену пару, електриштво, гимна-
стику и т. д. најраскошније сајди-
шила.

ДОМАЊЕ ВИЈЕСТИ.

ЦЕТИЊЕ, 31 октобра.

(Из Двора.) Његово Височанство
Господар и Књаз пошао је јучер на
Ријеку, на зимницу; једнак и Њег.
Свјетлост Књаз Нашљедини и аутант
Њег. Височанства Г. Аца Николаје-
вић.

— Г. Патримонио, пуномоћни
министар и ванредни посланик Фран-
цуске Републике на Двору Његовог
Височанства, стигао је понас из Ду-
бровника на Цетиње, с њим и нови се-
кретар посланства, Г. конте де Серсеј.
— Г. Патримонио наумио је прекосје-
тра, у понедјељник, кренути са Г. Серсе-
јем на Ријеку, да прикаже новог се-
кретара Његовом Височанству.

Досадашњи секретар француског
посланства, Г. барон д' Аврид, добио
је друго назначење, при посланству
француском код Ватикана. Ми се на-
дамо да нас Г. д' Аврид у свом по-
вом положају неће заборавити, а може
бити увјерен да је овдје оставио многе
добре пријатеље и најријатније успо-
мене.

(Погранични уговор.) У прошли
понедељник потписат је у министар-
ству иностраних дјела погранични у-
говор између Црне Горе и Турске.
Тај уговор, који се обзира на све
оправдане захтјеве, прекинуће, ако Бог

да, стогодишње крваве задјевнице на-
шијех крајиница са немогодишњем су-
сједима.

К њ и ж е в н о с т .

Уредништво је примило на приказ:
ОРАО, велики илустровани кален-
дар за годину 1888 која је пријеступна,
има 366 дана. Уз сарадњу српских
књижевника уређује Стеван В. По-
повић. Година четрнаеста. Цијена је
50 новч. или 1 динар. — У Новом
Саду, издање и штампа А. Паје-
вића. 1887. — Мага 4-а. 127 стр.
без календарског дијела.

„Орло“ је издавано надлетно све
наше календаре, као његов имевак све
тине, с том једином разликом, што је
овај календарски Орло надлетно и
„Цараћа“. По ове године као да је
надлетно сам себе. Мучно је рећи шта
је одабрали, дали слике или књи-
жевни прилози. На челу је слика Др.
Ђ. Нагошевића са факсимилом. На
народни добротвори: Дмитар Анаст.
Сабов, оснивач карловачке гимназије;
Сава Текелија (цјелокуп). На књижев-
ници: Николор Грујић (Срб-Милутић),
Др. Јован Ристић, Др. Лазо Станоје-
вић, Антоније Хаџић, Јов. Живановић,
Тодор Павловић, па Гига Гершић,
Јован Драг штевић, Јоаким Вујић, Ја-
ков Пиватовић, Максим Лудјанић и
Ђорђе Рајковић: Живи уз мртве —
неумрле. — Од слика „из наших кра-
јева“ споменуемо само: „Манастир
Морача у Црној Гори“, „Дворниште у
у маи. Морачи“ и „Кулу Ченгијаге
у Херцеговини“.

Као углед смишљености и израђе-
ности књижевних прилога износимо
овдје својим читаоцима одломак живо-
тописца познатог правника Глише Гер-
шића, једно због саме вриједности ње-
гових књижевних радова, а друго
што је овдје први пут сав његов рад
скупљен у преглед, а нашој „широј
публици“ је већином непознат, те она
обично вјерује да је тај Гершић, истина,
даровит и учен човјек, по перадин, да
не речемо лијеф. Ево шта налазимо у
„Орлу“ (стр. 119):

Ми ћемо овдје набројати његове глав-
није радове и студије на пољу публич-
ности и правне науке: 1 „О правништву
у опште и о потреби римскога права по
данашње правништво“ (уводна лекција,
одштампана из „Виле“ за г. 1866). 2 Ре-
цензија о Богшићевој књизи: „Правни
обичаји у јужних Словена“ („Вила“ за г.
1867). 3 „Још један поглед на мађарску
политику према Србији и српском народу
у опште“ (политичка студија у „Србији“
за г. 1869. Бр. 11, 13, 14, 16 и 17). 4 „Је
ли се повратио мир на истоку и је ли
грчко турска размирица свршена“ са ме-
ђународно-правнога гледишта (у „Србији“
за г. 1869. Бр. 25, 27, 28, 30). 5 „Најновија
наука о штампи и судски лист“ (у „Ср-
бији“ за г. 1869. Бр. 44 и 45). 6 „Слободна
штампа и закон о њој“ (у „Србији“ за г.
1870. Бр. 75, 76, 78, 80, 81, 83 и 84).
7 „Уочи скупштине“, претрес неких устав-
них питања (у „Србији“ за г. 1869. Бр.

61, 62, 63). 8 „Поглед на најновији раз-
витак међународнога права и његове на-
уке“ (у Гласнику Ученог Друштва, књига?).
9 „Демократија и данашњи представнички
системи“ (у „Отаџбини“ за г. 1875). 11
„Устанци и интервенције по данашњем
међународном праву“ (у „Отаџбини“ за г.
1875). 12 „Територијалне промјене, наци-
онална мисао у старо, средње и ново ври-
јеме и т. д.“ (у Гласнику, књига 46). 13
„Национално начело у 19. вијеку“ (у Глас-
нику, књига 47). 14 „Међународна наука
о асиљу (уточишту) и о издавању кривца“
и „Питање о смртној казни у нашој скуп-
штини“, обје расправе у једно одштампане
у књижницу г. 1881. 15 „Нешто о ратном
праву у опште и о његовој примјени у
последњим великим ратовима“ (у „Ратнику“
за г. 1881). 16 „Нешто о грађанству (по-
данштву) са гледишта међународнога права
(у „Пороти“ за г. 1880). 17 „Неке при-
мједбе о жељезничким концесијама са тачке
међународног правне“ (у „Пороти“ за г.
1881). 18 „Испуњење међународних уго-
вора по данашњој међународној правној
теорији“ (у „Пороти“ за годину 1881). 19
„Установа сталнога изборнога суда у да-
нашњој међународној теорији и практици“
(у „Пороти“ за г. 1881). 20 „Право ова-
јанца (анексије) и плебисцит у данашњој
међународној теорији и практици“ (у „Ве-
тошце“ Матице Српске за год. 1881). 21
„Неколико уставних питања“. 1. „Горњи
дом“ (у „Раду“ за г. 1881). 22 „Мале др-
жаве у данашњем међународном склопу“
(у Гласнику, књига 52). 23 „Природа по-
сланичкога мандата у представничкој вла-
давини“ (у „Самоуправи“ за г. 1883). 24
„Теорија о повратној сили закона“, прав-
ничка студија (у „Гласнику“ књига 54). 25
„Уставна монархија и начело народне су-
верености“ (у „Ветосце“, књ. 137, 138 и
140 за год. 1884). 26 „Поглед на борбу
централизације и самоуправе (децентрали-
зације) на западу и у нас“ (у „Гласнику“,
књ. 55). 27 „Природа државине и основа
њене правне заштите са критичким погле-
дом на наш грађански законик“ (одштам-
пано из 63 књиге Гласника у засебну књи-
жницу). 28 „Још нешто о обвезама као по
уговору и обвезама као по кривци“ (у
„Праву“ за г. 1885). 29 „Нешто о ства-
рима и њиховој деоби по нашем грађ.
законику“ (у „Праву“ за г. 1885). 30 „Кри-
тичне напомене уз одређења нашега
грађ. законика“ „о стварима“. 1. „Збирно
ствари у теорији и у нашем грађ. зако-
нику“ (у „Браничу“ за г. 1887).

Осим ових радова штампано је Гер-
ове књиге (учебнике), и то: 1 „Данашње
ратно право, за српску војску а посебнице
за питоце вишег курса војне академије“
(издање министарства војнога) 1882. — 2
„Систем римскога приватнога права (ин-
ституције)“. Прва књига. Издање краљ.
српске државне штампарије, 1882.

А ко да изброји још његове небројене
уводне чланке у полит. листовима, његове
подлице, његово бесједо говорене у раз-
ним значајним приликама?

Гершић је данас у најбољим мушким
годинама; сад му је 45 година, од којих
је пуних 25 провео у раду на пољу књи-
жевног и просвјетног. И његово је име
једно од оних неколико Српству драгих
имена, са којих се име српске биоградске
Велике Школе са чашу спомиње у Сло-
венству и осталом образованом свијету.

РАТНИК. Лист за војне науке, по-
вести и књижевност. Година девета. Књига
XVIII. Свеака IV. Октобар 1887. Издаје
главни фењералиста. Одговорни уредник,
фенералиста пуковник, Драгашевић. У
Биограду. Штампарија задруге штампар-
ских радника.

Садржај: Упут за тактичку обуку
од Дурона (прев. П. Костића). — Упут за
спрему трупа за борбу. — Савремена
фортификација (прев. В. Нешића). — Арти-
љеријска питања (прев. од Мостића). —
Одбрана Тирола. — Различити.

Додатци: 1) Српско-бугарска вој-
на. — 2) Употреба пољске артиљерије.

БРАНИЧ. Лист за правне и државно
науке. Орган удружења јавних правоза-
ступника у Србији. Излази 1 и 16 сваког
мјесеца. Бр. 18. 16 септембра 1887. Власник
Удружење јавних прав. у Србији. Одго-
ворни уредник Милан Ст. Марковић, јавни
правозаступник. У Биограду. Штамп. задр.
штампарских радника.

Садржај: Крађа, уломак из инглеск.
кази. права. (Наставак) од Ј. Ђ. Авакумо-
вића. — Међународно жељезничко право
у вријеме рата, од Лоренца Стајна. (На-
ставак). — Баштина и својина или колек-
тивизам и индивидуализам код Срба, (На-
ставак) написао Мита Радосављевић. —
Пројекат закона о правозаступ. у Краљев-
ини Србији (Наставак). — Из суднице
XXI: Законски прописи једне форме теста-
мента, не могу се примјењивати на другу
форму тестаментани, нити се докази пропи-
сани за једну форму тестаментани могу до-
пуњавати доказима прописаним за другу
форму тестаментани (Свршетак). — Једно
јавно питање.

ХРИШЋАНСКИ ВЈЕСНИК. Часопис
духовни за хришћанску цркву и црквену
књижевност. Издавач и одговорни уред-
ник Алексе Илић, протојереј и председ-
ник конзисторије биоградске. X. свеака,
октобар. Год. IX. У Биограду. Краљевско-
српска државна штампарија.

Садржај: 1. Недјеља са социјал-
ног гледишта. — 2. Беседа при освешћењу
храма. — 3. Православно учење о цркви.
— 4. Крштење. — 5. Молитва. — 6. Ријеч
на св. Илију. — 7. Из тирошког рата. —
8. О свекрвама и невјестима. — 9. Књи-
жевност.

ЦРНИ ЛИСТОВИ. Записник кривич-
них догађаја. Књига I. Свеака I. Излази
два пут мјесечно. Издање књижаре Вели-
мира Валовића. Одговорни уредник Стева
П. Видаковић. Цијена 50 пара динарских.
У Биограду, штампано у краљ.-српској др-
жавној штампарији 1887.

Садржај: 1. Судите обазриво! — 2.
Крвава сјекира. — 3. Мучко убиство у
Херцелу. — 4. Тајанствени разбојник на
жељезници. (Са 3 слике).

GRUNDZÜGE der rationellen Solida-
rität aller Slaven. Eine politische Studie
von Fr. Pazdirek. Slavia, Verlagsanstalt in
Moštenitz-Prerau.

ВЈЕСТНИК хрватскога археологич-
кога друштва. Година IX. Број 4. У За-
гребу 1. октобра 1887.

Садржај: 1. Терамара у Хрват-
ској. — Нацрт у тексту. (Terramara in
Croatia — Disegno nel testo). — S. L. Стр.
97—98. — 2. Старобосански печат. — На-
црт у тексту. (Sigillo antico bossinese. —
Disegno nel testo). S. L. — Стр. 99—100.
— 3. Скривите угарских ерберних нована
у Најдорфу код Винковаца. (Ripostiglio di
monete ungaresi d' argento in Villanova
presso Vinkovce). — Јос. Бруншмид. — Стр.
100—104. — 4. Археологичке биљешке с
путовања по отоку Корчули у мјесецу
свибну 1887. год. — Шест нацрта у тек-
сту. (Note archeologiche redatte durante il
viaggio per l' isola Corzula in maggio 1887.
Sci disegni nel testo). — Франо Радн и
Вид Вулетић Вукасовић. — Стр. 104—111.

— 5. Старобосански надписи у Босни и
Херцеговини (Наставак). (Iscrizioni antiche
bossinesi in Bossina e in Herzegovina). —
Вид Вулетић Вукасовић. — Стр. 111—115.
— 6. Предисторијско каменито оруђе из
народнога музеја (Конац). (Istromenti pre-
istorici di pietra del museo nazionale. (Gene).
— Др. Милош Кипшатић. — Стр. 115—121.
— 7. Дописи. (Corrispondenze). — 1. Вид
Вулетић Вукасовић из Корчуле. — 2. Проф.
Иван Милетић из Ријеке. — Стр. 121—
127. — 8. Газне вијести. (Notizie varie). —
Стр. 127—128.

ТЕЖАК. Власник и издавалац Српско
пољопривредно друштво. Одговорни уред-
ник Светозар Љ. Гавриловић. Свеака X.
за октобар 1887 год. У Биограду у краљ.-
срп. државној штампарији.

Садржај: 1. О подизању шума на
природан начин, од Благоја Тодоровића
(свршетак). — 2. Пресађивање и његовање
воћа на сталном мјесту, од Петра Стоја-
диновића (свршетак). — 3. Примјена парне
сила у пољској привреди (наставиће се).
— 4. Начин ичеларења по Коржењевском,
од Радована Мишића (наставиће се). — 5.
Многогодишња производња дувана, од Раше
Милошевића. — 6. Основи рационалног
сточарства. — 7. Дуван, његова култура
и фабрикација, од К. Црногорца. — 8.
Нешто из винодјеља. — 9. Пољопривредне
штеточине и помагачи, од Драг. М. Јован-
овића (наставиће се).

Биљешке: — Сјеме и Количина сје-
мена. — Правила при храњењу. — Нова
болест на виновој лози; Black Rot — На-
водњавање ливада с јесени. — Со као
ђубреће средство. — Средство против па-
шију на живини. — Пенео од каменог
угља за поправљање ливада. — Одгај-
вање младих ждрбади — Неовршен овак
за коње. — Кад треба с јесени пресађи-
вати кадамљење воћке? — Кад треба жито
продавати? Да кокоши што више јаја посе.
— Незрело воће и — коприва. — Проба
доброг сјемена.

Гласник: — Резултати млевења и
печива хљеба. — Војни кордон према
Русији. — Хрђана берба грошца. — За-
брава извоза преживара из Русије у Аустро-
Угарску. — Риједак чокоат. — Извоз грчког
вина. — Производња и потрошња пшенице
у свијету за 1887 годину.

Дописи: — Метеоролошке биљешке
за варош Крушевац за мјесец Јули 1887
год. од Веде Виторовића.

П р о с в ј е т а .

Ових дана навршиће се сто година
од дана, кад је рођен Вук Стефановић
Караџић.

Цијенећи високе Вукове заслуге, да-
нашњи се нараштај још израније спремао,
да приликом стогодишнице његове ода
хвалу и прослави спомен великога Вука,
који је прославио и свој народ и себе.

Поради тога чињене су припреме и
договарало се о овој прослави највише у
Српском Ученом Друштву, а за тим у
Краљ. Српској Академији наука и умјет-
ности. Поради тога саставио је и господин
министар просвјете и црквених послова
нарочити Главни Одбор за прославу сто-
годишнице Вука Стефановића Караџића.

У том су одбору: председник Сто-
јан Бошковић, заступник председника, Јан.
Бошковић, чланови: М. Ђ. Милићевић, М.
Ван, Св. Вуловић, Ђ. Малетић, Љ. Коваче-
вић, Ст. Тодоровић, Мил. Маринковић,
Петра Ђорђевић, Свет. Караџић, Рад.
Миланковић, Милош Цветић, Ст. Турчић,
и послелођ Андра Николић.

Под шатором трудни починули.
Ма ни Стојан не сједи залуду,
Него зове Цмиљанић Илију,
И сердара Мандушића Вука, —
И од Сења Комнен барјактара, —
Десио се Комнен у Котаре
Код сердара Мандушића Вука, —
Све им што је по истини каже.
Стадоце се Котарски сердари,
Па узеше китну Анђелију, —
Куд год поше на Зечево доше:
Ту зелени шатор понерили,
Под шатором ноге прекрестили.
По да видни Јанковић Стојапа!
Не да њему јаво мировати,
Но поигра бијесна путаља,
Поигра га по пољу Зечево,
На турски га шатор нагодио;
Виче Стојан Ковачину Рама:
— А сад, Рамо, гори од ђевојке!
Да бијели мегдан дијелимо! —
Скочи Рамо од земље на ноге,
Кулину се на рамена баца,
Поигра га низ то поље равно,
Поред њега силан Јанковић:
„Бе се сташе два брата јунака,
Бе се сташе ту се ударити;
Малу сабљом Ковачина Рамо,
Са Стојана приватио главу,
Па му узе коња и оруђе.
Колико је Турчин осито,
Нити сиво нити починуо,
Нешто игра по пољу кулина,

ЛИСТАК „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“.

ЈУНАЧКЕ СРПСКЕ НАРОДНЕ ПЈЕСМЕ
из збирке

Филипа Ј. Ковачевића.

VII.

Јанковић Стојан и Ковачина Рама.

Вино пије Јанковић Стојапа
У Котаре на бијелу кулу;
Служи вино Стојанова љуса
Десионом руком а чашом од злата,
Кад се ладна понапио вина,
Док му вице удари у лице,
А ракија еглем затурала,
Онда вели сердар Јанковићу:
— Анђелије, вјерна моја љубо!
Слушај добро што ти сердар каже: 10
Нема болег на свијет јунака
Од силнога Јанковић Стојана,
На бољег кола од путаља,
Нити љепше љубе од Анђуше! —
А кад зачу Анђелија млада, 15
Па сердару вели господару:
— Ни јаволе! силан Јанковићу!
Што се тако на Котаре фалиш,
Када пијеш оно вино ладно?
А ја знадем бољег јунака, 20
А Турчина Ковачину Рама:
Бољи Рамо јунак од Стојана,
Бољи му је кулан од путаља,
А Ајдуна љепша од Анђуше! —

Кад то чуо Јанковић Стојапа, 25
То је њему добро мучно било,
Па довати дивит и хартију,
По кољену ситну китну пише,
А пише је Ковачина Рама;
У китну га Стојан поздравно,
И овакву ријеч бесједи: 30
— Чујеш море, Ковачина Рамо!
Јесам чуо је кажују људи,
Да си добар јунак на крајину,
Ма ни мене не куди дружина:
Него хајде у Зечево равнио,
Да бијели мегдан дијелимо,
И доведи твоју љубу драгу,
А уз љубу три ручна ђевера,
Ја ћу довест китну Анђелију, 40
Уз Анђушу три ручна ђевера;
Ко добије да води обије,
Ко погине за прешу му није.
И чујеш ме, Ковачина Рамо!
Данас петак а сјутра субота, 45
А ондан је царица неђеља:
Рок неђеља, мегдан понеђељник,
У уторник да кукају мајке,
У сриједу пребијеле овце,
А у петак секе и љубовце! — 50
А кад Рама китна донадула,
Ни мало му мила не бијаше,
Ма му друга бити не могаше,
Но од земље на ноге скочио,
Па навити једну китну танку, 55
А прати је у Удбине равнио,
Па кољену Мују и Алији:

— Чујете ли, два брата рођена!
Да сте брже мене на дворе
У неђељу која прва дође! — 60
Све им што је по истини каже.
Ону спреми, другу пером пише,
А пише је Осман барјактару:
— Чујеш море, Осман барјактаре!
Да си брже мене на дворе 65
У неђељу која прва дође! —
Све му што је по истини каже.
А кад Рамо китне растурио,
Трудан био на је починуо...
До да ти је видијети било! 70
Дан за даном и неђеља дође:
Кад ево ти Муја и Алије,
Јаше Муја дебела малина,
За њим Але поамна мркаља;
Млађи њима које прихваташе, 75
Рамо браћу за бијеле руке,
Па ишета па танцину кулу:
Трудни били, па су починули...
Кад ево ти Осман барјактара,
На гаврану коњу од мегдана, 80
У авлију уђера гаврана;
Млађи њима које прихваташе,
Он ишета на бијелу кулу:
Трудан био на је починуо.
И ту једну нојну коначили, 85
А кад сјутра јутро освануло,
Подрашле турске поглавице,
Собом воде Ајдуну кадуну,
Па их ето на Зечево равнио:
Ту зелени шатор понерили, 90

Примивши по наредби господина министра просвјете пријатну дужност, да припреми што је потребно за ову знатиу народну светковину, за коју ће Краљевска Влада и потребне трошкове одредити из државних средстава, одбор је на досадашњим састанцима израдио ред прославе; спремно списак гостију, који се имају познати; прегледао и примио драмски списак г. Б. Малетића, Апотеозе В. С. Караџићу; постао се, да се овај списак сложи у музику, и прикупи довољан број пјевача, који су се живо латили да изуче све цјеме од светковину; а поред тих послова, још од почетка, ступио у преговоре с госпођом Мином Вукомановићком, ћерком славнога Вука, поради преноса Вукових костију из бечкога гробља у Биоград.

У свима својим радовима Одбор се увијек одушевљавао жељом, да припремне послове сврши тако, како би се светковина могла држати још овога мјесеца, те да прослава стогодишњице буде или 26 октобра, на дан рођења Вукова, или бар у истом мјесецу.

Али се на самом раду показало, да се ова жеља одборска не може лако сложити с многим и важним припремним пословима, које Одбор није смио пропустити, жељећи да што боље припреми светковину спомена тако великога и тако заслужнога Слављеника, као што је Вук.

Овим само све потребе, да се пажљиво израђују поједини припремни послови, и питање о преносу Вукових костију није се могло још довршити тако, да се светковина Вукове стогодишњице заједно с преносом његових костију може држати у овом мјесецу.

Услијед тога Одбор је одлучио, а ову одлуку одобрио је и господин министар просвјете, да се светковина Вукове стогодишњице, заједно с преносом његових костију, одложи до мјесеца маја 1888 године.

Нарочити дан и ближи ред ове светковине одредиће се доцније.

Од стране председништва Главнога Одбора за прославу стогодишњице Вука Стевановића Караџића. У Биограду, 15 октобра 1887 год.

У биоградском „Одјелу“ од 21 окт. о. г. бр. 110 налазило се биљешке:

„Гундулићева тристагодишњица. Одложимо прославу стогодишњице Вукова рођен дана ево нам пристиже дан 28 јануара 1888. кад се прије триста година у Дубровнику родио највећи пјесник цијелог овог књижевног периода. Кад је ту скоро нови ректор загребачког универзитета, Тадија Смичиклаас, примио управу над заводом, посетио је ради тога Гундулићеву споменику уопшћени говор при примању ректорске дужности. У својој бесједи нацртао је Смичиклаас жеље и тежње тадашњег словенског свијета, које су онагав испан израз нашле у „највећем хрватском пјеснику“ као што он Гундулића назива. Не ћемо се задјести за ове његове ријечи јер би жељели, да и нама и Хрватима на и осталим Словенима, а особито Словенцима и Бугарима, буде увијек у нашим односима наша прошлост благотворан изворник, на ком ћемо се напајати нијем опште свијести и слоге братијске. Гундулића ћемо се најбоље показати достојни, ако у племенитом надметању понадимо, да што прије остваримо жеље и наде, које су и Гундулићеве пјесничке споме веселиле. Али ми Срби имамо осим тога нешто да урадимо, да дјелом покажемо, да је Гундулић наш, да је за нас радно, да му је наша иста крв струјала по жилама. Прочитали смо почетак Смичикласова говора, гдје ређа радове о Гундулићу и његовом Осману. Шта ли ми морамо сами о себи мислити, кад поред

оноликих и онаких хрватских расправа о највећем српском епском пјеснику, имамо да поменемо само неке ситуије Цокаковићеве ствари и расправу „О композицији Гундулићева Османа“ од Луке Зоре, штампану у „Раду“ академијину! Ево триста година од рођења пјесника а ми још немамо достојна издања његових дјела, или барем његова Османа. Наравно да у таким приликама није чудо, што се у нас могу избројити људи, који су прочитали цијелог Османа, и који би се могли интересовати за његова пјесника. Обраћамо пажњу оних, који су за ово позвани: Министарства просвјете, Академије, Чупићеве задуж., Коларчева фонда, и Матице српске“.

А „Српско Учено Друштво“? Да ли је случајно заборављено, или га зар ни „Одјел“ више не признаје?

„Нови чланови“ Матице Српске. Данаас срећом можемо по „Застави“ и „Вранику“ опет гворити о новим члановима матичиним, који су се пријавили последије овогодишњег главног скупа. Цијелу чланарину од 50 форината платило је 12 чланова, први годишњи улог 10 фор. њих 23, свега дакле 35 родољуба. Колико нам је мило што и у овом списку видимо неколико Бошњака, толико нам је милије што видимо велики број свјесних Панчевца. Овим су они најбоље одговорили на уелужно унијевање њихове општине у „друштво за ширење мађарског језика“. Међу тим се надамо да ће се и у краљевини, бар когод од писца, чија дјела налазе радостан пријем у матичиним „Летопису“, потрудити и скунити „Матицу“ чланова“.

НАРОДНА ПРИВРЕДА.

ПРОМЕТ ДОМАТИЈЕХ ПРОИЗВОДА У ЦРНОЈ ГОРИ.

Никшић, 25 октобра 1887.

На данашњем пазару биле су разној трговини цијене ове:

Волови, цијена по комаду 40 фор. — Краве, цијена по комаду 30—20 ф. — Брави овчи, цијена по комаду 2—7 ф. — Брави кози, цијена по комаду 1 ф. и 50 н. до 1 ф. и 70 н. — Јарад, цијена по комаду 1 ф. — Јагњад, цијена по комаду 1 ф. — Прасад, цијена по комаду 2—16 Кожице јагњеће, по 40 н. — Коже јареће, по 1 ф. — Руметиново брашно, ока по 12 н. — Руметин, ока по 11 н. — Пшеница, ока по 13 н. — Раж, ока по 10 н. — Јечам, ока по 0 н. — Кртоља, ока по 2 н. — Масло, ока по 1 ф. и 10 н. — Скоруш, ока по 60 н. — Сир добри, ока по 40 н. — Сир, прости, ока по 17 н. — Дуван дограм ока по 70 н. — Дуван у листове, ока по 1 ф. и 20 н. — Мед, ока по 34 н. — Восак, ока по 1 ф. и 70 повч.

Подгорица, 18 окт. 1887.

На данашњем пазару биле су разној трговини цијене ове:

Говеда, по 10—20 ф. — Коњи, по 20—35 ф. — Свиње, по 2—5 ф. — Овчиј брави, по 1 ф. и 50 н. до 2 ф. — Кожиј брави, по 2—3 ф. цијеном све по комаду. — Руметин, ока по 12—14 н. — Пшеница, ока по 12—14 н. — Јечам, ока по 9—10 н. — Овас, ока по 7—8 н. — Насуљ, ока по 12—13 н. — Сир, ока по 34—40 н. — Масло, ока по 95—110 н. — Вуна, ока по 60—80 н. — Славина, ока по 40—80 н. — Мртола, ока по 3—4 н. — Риба, ока по 10—20 н. — Дуван, ока по 90—100 н. —

На му узе кова и оружје.
Кад то виђе Цмиљанић Илија,
Не шће чекат Рама на кулину,
Но окрчи бијесна гаврана, 160
Удари га чизмом и мачузом,
Попридаде плетеном камдијом, —
Колико га шину полагао:
„Бе га цукну ту му крвац пукну; —
Скочи гавран преко поља равна,
Ка' звијезда преко неба плава,
А на њему Цмиљанић срдаре,
Голу носи у рукама борду,
Поред њега Ковачина Рамо:
„Бе се сташе два добра јунака,
Ману сабљом Цмиљанић срдаре,
Са Коменом приватно главу,
На му узе кова и оружје. 140
Колико је Турчин осилио,
Нити сии нити починуо,
Него игра по пољу кулина,
На српки га шатор нагодио;
Виче Рамо Цмиљанић срдара:
— Сад, срдаре, гори од њевојке! 145
Да бијели мегдан дијелимо!
За то срдара ни абера нема,
Него гледа Мандушића Вука,
Јадан Вуче нема на никога,
Но од земље на ноге скочио,
Па Турчину игра по Зечеву,
Поред њега Ковачина Рамо:
„Бе се сташе два добра јунака,
Ману сабљом Ковачина Рамо, 155
С Мандушића приватно главу,

Дрва, товар по 34—40 п. — Сијено, бремене по 30—40 ловчића.

Црногорско Поморство.

Св. Никола, 9 октобра. — Ове недеље имали смо ружна времена, вјетрове јаке јужне са кином за пет дана и море узбуњено да на грло од Бојаше није био слободан улазак ни излазак, а пошљедња два дана вјетрови од I. квадранта лагушни и слободан улазак и излазак на грло од Бојаше.

Доједрише:

Траб. тур. „Бела Скутарина, тон. 22, кап. Усеин Фазли, из Обота.

Пар. аус. уг. „Скутарина“, тон. 106, кап. Ђовани Бабурица, из Обота.

Траб. црн. „Хаирлије“, тон. 10, кап. Усеин Муртеза, из Обота.

Пар. аус. уг. „Колоћеп“, тон. 11, кап. Валдасар Поковић, из Обота.

Одједрише:

Траб. тур. „Бела Скутарина“, тон. 22, кап. Усеин Фазли, за Млетке.

Пар. аус. уг. „Скутарина“, тон. 106, кап. Ђ. Бабурица, за Дубровник.

Траб. црн. „Хаирлије“, тон. 10, кап. Теџин Муртеза, за Оцињ.

Пар. аус. уг. „Колоћеп“, тон. 11, кап. В. Поковић, за Дубровник.

Оцињ, 11 септембра. — Ове недеље имали смо за прве три дана јужно вјетрове, киша, облачно и узбуњено море, остало вријеме вјетрове од сјевера и сјеверо-истога, небо јасно и мирно море. Барометар 76.8.

Доједрише и одједрише:

Траб. црн. „Уда Верди“, тон. 27, кап. Омер Бег, крцат, из Сријешћа, за Сајаду.

Траб. тур. „Бела Скутарина“, тон. 22, кап. Усеин Фазли, крцат из Скадра, за Млетке.

Траб. црн. „Хаирлије С.“, тон. 31, кап. Омер Шабани, крцат, из Цафтата, за Св. Нијолу.

Траб. црн. „Две Фратели“, тон. 39, кап. Фазли Гучи, крцат, из Св. Николе, за Млетке.

Траб. тур. „Уда Верди“, тон. 33, кап. Фазли Адем, крцат, из Медове, за Бар.

Траб. црн. „Сехини Дерја“, тон. 35, кап. Н. Бег, крцат, из Трета, за С. Нијолу.

Траб. црн. „Кориере С.“, тон. 34, кап. С. Јусеф, крцат, из Св. Николе, за Трст.

Пар. аус. уг. „Делфино“, тон. 500, кап. Радонић, крцат, из Медове, за Бар.

Траб. тур. „Ређина“, тон. 31, кап. М. Исмаил, празан, из Бара, за Медову.

Траб. црн. „Леоне“, тон. 35, кап. Б. Дерман, крцат, из Третијешћа, за Обот.

Пар. аус. уг. „Тритоне“, тон. 506, кап. Е. Лева, крцат из Бара, за Медову.

Шкуна црн. „Аирлије“, тон. 62, кап. Б. Адем, крцат из Будве, за Св. Нијолу.

Траб. тур. „Мурад“, тон. 41, кап. Адем Мехмет, крцат, из Обота, за Трст.

Бар, 14 октобра. — Имамо вјетрово од III. кв., кишљиво и узбуњено море.

Барометар који је био на 77.5 спуштио се на 76.6, стање температуре Р. 16.

Доједрише и одједрише:

Пар. лојда „Делфино“, тон. 500, кап. Ф. Радонић, из Оциња, крцат, за Будву.

Траб. тур. „Ређина Завајани“, тон. 31, кап. М. Смаил, из Будве, крцат, за Кро.

Траб. тур. „Уда Верди“, тон. 33, кап. Б. Адем, из Медове, крцат соли, за Медову, празан.

Пар. лојда „Тритоне“, тон. 506, кап. Е. Лева, из Будве, крцат, за Оцињ.

Како пуче пушка цеврдаре,
Задријема Але низ мркала... 225
Лоше гађа китна Анђелија,
Лоше гађа ма погоди дивно:
На плећи му чеху прокројила,
А на прси токе проломила, —
Кроз њега би пролећела чавка,
Да му кука за довијек мајка, 230
Кад то виђе од Удбине Мујо,
Плећи даде а бјезати стаде;
Ками мајци да утећи може!
Поћера га срдара на гаврану,
„Бе га стижје, ту му главу диже, 235
На му узе кова и оружје.
Отозе се срдара поврнуо,
Па покопа по пољу срдаре:
Два срдара од равних Котара,
И од Св. Комен барјактара: 240
Но да видиш китне Анђелије!
Узе Ајку за бијелу руку,
Те је води Цмиљанић Илија;
Добријесе доватине коља,
На их ето у равне Котаре: 245
Добавине а попа и кума,
Покретине Ајкуву кадуну,
А срдара је привјенчао за се;
Још удаде китну Анђелију, — 250
Она к њему у род долазила...
Хоће срдара весела му мајка!
Њему мајка а мене дружина!

Траб. црн. „Две Фратели“, тон. 39, кап. Ф. Гучи, из Оциња, крцат, за Млетке.

Траб. тур. „Бела Скутарина“, тон. 22, кап. У. Фазли, из Оциња, крцат, за Будву.

Траб. грчки „Ипомони“, тон. 32, кап. Н. Орфано, из Галамате, крцат, за Трст.

Траб. тур. „Алесандро“, тон. 17, кап. П. Чезари, из Драча, крцат жита.

Брац. црн. „Ређина“, тон. 6, кап. Ђ. Бушати, из Бридица, крцат, поће у Будву и учини тамо прописату кwarantину.

ПРИЛОЗИ За „Зетски Дом“.

Скупљено у баталеону командјера
Јовице Радовића.

Ком. Ј. Радовић 5 ф., подком. Р. Да-

мјановић 2 ф. и 4 н., серд. Б. Радовић 5 ф., кап. Д. Радовић 5 ф., офиц. С. Петков 2 ф., офиц. Ђ. Вукалов 2 ф., офиц. Ђ. Николин 2 ф., офиц. М. Бегов 2 ф., офиц. В. Петри-

нић 2 ф. и 50 н., офиц. П. Тушов 2 ф., барј. Никола 2 ф., барј. И. Савов 1 ф., барј. Ш. Радованов 1 ф., барј. Н. Милов 2 ф., барј. М. Станишић 4 ф., барј. Д. Не-

ровић 6 ф., поп Ј. Дамјановић 10 ф., поп Ђ. Вујадновић 6 ф., поп Н. Михаиловић 6 ф., кабад. Ј. Поповић 2 ф., Т. Цокаков 2 ф., Ш. Ибров 4 ф., М. Бегов 2 ф., Р.

Живков 2 ф., Т. Нешков 2 ф., С. Нешков 3 ф., В. Нешков 1 ф., М. Поповић 2 ф., Ш. Поповић 1 ф., С. Вуков 2 ф., С. Новићин 1 ф., М. Спасојевић 1 ф., П. Мулетин 1 ф., Л. Радованов 1 ф., М. Секулин 1 ф., Р.

Радов 1 ф., А. Ђиров 1 ф., Ж. Веков 1 ф., М. Илић 1 ф., Л. Илић 1 ф., Т. Марков 1 ф., М. Блажов 1 ф., П. Савов 1 ф., М.

Матов 1 ф., М. Милов 2 ф., Р. Груичин 1 ф., К. Илић 1 ф., Р. Богетин 1 ф., К. Шћепанов 1 ф., Ш. Живков 1 ф., Ј. Кркотин 1 ф., Б. Кркотин 1 ф., Б. Шоров 1 ф., К. Малићин 50 н., М. Гаврилов 50 н., М.

Кајов 50 н., Ј. Стеванов 1 ф., М. Бегов 1 ф., В. Цокаков 1 ф., М. Раков 1 ф., Ј. Агичин 1 ф., К. Симонов 1 ф., М. Станићин 1 ф., Ш. Шћепанов 34 н., К. Богданов 34 н., Г. Андрић 1 ф., М. Петков 1 ф., М. Пави-

ћев 1 ф., Р. Цокаков 1 ф., М. Горичин 68 н., Ј. Богетин 1 ф., А. Савов 1 ф., Ј. Шогов 34 н., М. Боракин 1 ф., Ж. Милић 1 ф., В. Радованов 68 н., К. Јовичин 68 н., В. Ђурићин 1 ф., Ј. Перов 1 ф., Г. Раичев 68 н., Т. Милутиновић 68 н., В. Михаиловић 1 ф., Бошо Михаиловић 1 ф., П. Стојанов 1 ф., М. Стојанов 2 ф., Р. Груичин 2 ф., С. Шалетин 1 ф., Ј. Борков 2 ф., Ж. Цокаков 2 ф., М. Радованов 1 ф., Р. Нешков 34 н., В. Глигорев 68 н., М. Цокаков 1 ф., П. Секулин 68 н., К. Секулин 34, Д. Шћепанов 50 н., С. Кркотин 34 н., Р. Јоков 34 н., И. Јоков 68 н., М. Милованов 34 н., Мио Милованов 34 н., Р. Савов 34 н., Н.

Перов 2 ф., В. Андоров 1 ф., К. Богетин 1 ф., М. Ђокић 68 н., В. Раичев 1 ф., Л. Мирчетин 1 ф., Ђ. Живков 34 н., М. Стојанов 68 н., К. Стојанов 34 н., Ч. Стојанов 1 ф., М. Смајов 68 н., Ђ. Којов 34 н., П. Бегов 34 н., В. Петров 34 н., Ј. Милованов 34 н., И. Дакин 34 н., М. Ђираков 34 н., Б. Богданов 34 н., Т. Милов 50 н., П. Павићев 1 ф., Д. Милов 1 ф., П. Маричков 34 н., Ј. Јоков 1 ф., М. Радованов 1 ф., Б. Радованов 34 н., К. Вукалов 1 ф., Р. Дамјановић 1 ф., Н. Маричков 34 н., П. Јогов 1 ф., Л. Блажов 1 ф., П. Петрићев 34 н., Ђ. Милованов 50 н., П. Петрићин 34 н., С. Секулин 34 н., В. Нешов 68 н., Божо Нешов 34 н., Т. Милованов 34 н., Ђ. Дурков 1 ф., Ш. Радојевић 1 ф., П. Лазин 34 н., Д. Блажов 34 н., Н. Бегов 1 ф., П. Радовић 1 ф., Г. Павлов 1 ф., М. Марков

34 н., М. Драгов 68 н., С. Стојанов 34 н.,
 П. Велашев 34 н., Л. Крстов 34 н., П. Бо-
 пичин 34 н., Г. Савићев 34 н., М. Максимов
 34 н., М. Мићунов 34 н., С. Филипов 68 н.,
 Б. Крстов 34 н., В. Савићев 34 н., Ј. Марков
 34 н., Т. Иванов 1 ф., Р. Иванов 68 н.,
 Ј. Богданов 1 ф., Д. Радованов 68 н., Т.
 Иванов 1 ф., В. Радованов 68 н., Т. Кр-
 стов 34 н., М. Пешов 34 н., Г. Срчанов
 34 н., П. Крстов 34 н., В. Живков 34 н.,
 С. Живков 34 н., П. Трданов 34 н., М. То-
 доров 34 н., В. Мушкин 34 н., Р. Пејов
 34 н., Г. Костин 1 ф., М. Јанков 34 н., М.
 Мирков 68 н., Д. Јаковов 34 н., М. Степа-
 нов 1 ф., М. Мијајлов 68 н., Ђ. Блажов 1 ф.,
 С. Пешов 34 н., Б. Ристов 34 н., Ј. Жив-
 ков 34 н., П. Бајов 34 н., Р. Радосавов
 68 н., С. Милетин 34 н., Т. Пеков 1 ф.,
 П. Милованов 34 н., М. Радов 68 н., П.
 Пеков 34 н., Р. Иванов 34 н., Д. Симов
 34 н., Ђ. Петров 68 н., М. Пантов 34 н.,
 Ј. Илић 68 н., В. Пантов 34 н., С. Маки-
 чин 34 н., Стојан Макичичин 34 н., Р. Радо-
 шов 30 н., Ј. Бошков 34 н., М. Зеков 34 н.,
 П. Божићин 34 н., С. Перованов 34 н., П.
 Вулетићин 34 н., М. Перутићин 68 н., Н. Пе-
 тров 34 н., Т. Чубрићин 51 н., М. Заков 34 н.,
 С. Рашков 34 н., З. Пеков 34 н., М. Сто-
 јанов 51 н., Н. Стеванов 34 н., Н. Бошков
 34 н., Б. Токов 34 н., Ђ. Јовичин 34 н.,
 Р. Јовичин 34 н., Ј. Стојанов 34 н., М.
 Микојичин 68 н., М. Машов 34 н., Ј. Тирв
 34 н., Ј. Ристов 34 н., Л. Матов 34 н., Т.
 Магов 34 н., Г. Нешов 68 н., М. Тирв
 68 н., К. Лазарев 34 н., П. Божов 34 н.,
 М. Живков 34 н., Р. Чакмак 34 н., М. Чак-
 мак 34 н., М. Радованов 68 н., П. Милић
 68 н., Р. Блажин 34 н., С. Перишићин 68 н.,
 З. Белојећин 20 н., М. Перованов 34 н., М.
 Магов 34 н., М. Зрнов 20 н., К. Ђуров 34 н.,
 М. Крстов 34 н., Б. Нешов 34 н., Л. Јова-
 нов 17 н., Г. Крстов 34 н., Ш. Савов 20 н.,
 Л. Радованов 34 н., З. Шошов 30 н., Н.
 Филипов 34 н., С. Спасојећин 34 н., Ш. Јо-
 ков 34 н., Ј. Видов 34 н., Ж. Николићин 68 н.,
 Д. Стеванов 34 н., Ш. Благодичин 50 н., Р.
 Рамов 34 н., П. Николићин 34 н., М. Маџов
 68 н., Б. Костадинов 34 н., Р. Стеванов
 34 н., П. Ђурићин 44 н., Н. Васов 68 н., С.
 Милетин 34 н., Б. Васов 34 н., Д. Савов
 34 н., Р. Јаковов 34 н., М. Јаков 34 н.,
 Ј. Попов 34 н., М. Радованов 34 н., М. Ни-
 шов 34 н., Р. Драгов 34 н., М. Драгојећин
 34 н., С. Спасојећин 34 н., Т. Јаковов 34 н.,
 П. Попов 34 н., Л. Мидуров 34 н., В. Мак-
 симов 34 н., Т. Банов 34 н., П. Ђоков 68 н.,
 Б. Иванов 34 н., А. Шујов 34 н., Ј. Нишов
 34 н., В. Шујов 34 н., П. Новичин 34 н.,
 Л. Станојећин 68 н., С. Милићин 34 н., М. Ти-
 ров 34 н., М. Мујов 34 н., Ј. Груничин 34 н.,
 Ј. Горашев 34 н., Р. Шујов 34 н., Л. Си-
 панов 34 н., Р. Милићин 34 н., В. Стојанов
 34 н., Н. Токов 34 н., Ј. Ђуров 34 н., Г.
 Новичин 34 н., М. Божићин 34 н., М. Ђоков
 34 н., Ј. Јовичин 34 н., Р. Алексин 1 ф.,
 Т. Јаков 34 н., К. Павлов 34 н., М. Беши-
 ров 50 н., С. Беширов 50 н., З. Груничин
 1 ф., М. Спасов 34 н., В. Милатов 34 н., П.
 Милатов 34 н., М. Аврамов 34 н., М. Но-
 вичин 34 н., Ш. Глигорјећин 50 н., Ј. Мило-
 в 34 н., Л. Илићин 50 н., Р. Радивојећин 34 н.,
 Ђ. Станишићин 34 н., М. Лазарев 1 ф., М.
 Милатов 34 н., Р. Лашов 34 н., С. Јовићин
 34 н., П. Милов 34 н., Б. Станојећин 68 н.,
 Р. Петрићев 34 н., Ј. Богићев 34 н., Р.
 Станишићин 50 н., В. Милосавов 34 н., М.
 Милошев 34 н., С. Муратов 1 ф., Л. Бећов
 34 н., Б. Петров 34 н., П. Мићов 20 н., П.
 Зеков 20 н., М. Мишићин 34 н., Р. Радосавов
 34 н., Р. Токов 34 н., Ш. Шћепанов 34 н.,
 Л. Туров 34 н., М. Павићев 34 н., К. Не-
 шов 20 н., К. Гашов 34 н., П. Ђеков 34 н.,
 З. Радованов 34 н., Р. Илићин 34 н., Р. Ра-
 дивојећин 68 н., М. Раков 68 н., Ђ. Велашев
 34 н., М. Кеков 34 н., М. Радованов 34 н.,
 Б. Радосавов 34 н., М. Илићин 34 н., Р. То-
 мичин 34 н., М. Павићев 20 н., С. Фили-
 пов 34 н., Н. Ђурићин 34 н., Р. Мирков
 34 н., Н. Мушов 34 н., Н. Божов 34 н., Р.
 Бајов 34 н., М. Радулов 34 н., Р. Ђуров
 34 н., Г. Новичин 34 н., И. Ђуров 34 н.,
 Ш. Пунишићин 34 н., И. Новов 34 н., К. Ла-
 зов 34 н., Б. Алексин 68 н., С. Крдунов
 50 н., Н. Машов 34 н., Б. Кујов 34 н., П.
 Вуксанов 68 н.

сума: ф. 279 17 н.
 Потоња сума: ф. 17.447 26 н.
 Свега до сад: ф. 17.726 43 н.

Цетиње, 23 октобра 1887.

Средишњи Цетињски одбор за скупљање
 прилога.

М. Пламенац, Јово Љепава,
 Вуко Вулетић.

Поруке уредништва и администрације.

Г. Јов. Лаушевљу, Даниловград. — Пј-
 навлаш учивено, по се случајно десило. — У оста-
 лом, ви ћете примати лист бесплатно, докле год
 будете редовни сарадник.

Г. Ник. Ј. Вучичићу, Мркојевићи. — Да
 ли да Вам пошаљемо рукопис по пошти, кад се раз-
 минуемо са вашом поруком?

КЊИЖЕВНИ ОГЛАСИ.

„ВАСПИТАЧ“

ОРГАН ЗА ПЕДАГОШКУ КЊИЖЕВНОСТ.

Ријеших се, да покренем од нове го-
 дине орган, коме ћи бити сврха, да његује
 у нас педагошку књижевност. Тиме сам
 рад:

да наша школа стече ново гласило,
 у коме ће се расправљати стручна питања
 од трајније вриједности, клонети се свега,
 што год је од локалног, личног, споредног
 и прелазног значаја.

Рад сам, да ти радови буду задохнути
 идејом напретка, како би се овом органу
 помогло, да постане изразом савременог
 стања педагошке нам књижевности.

Рад сам, да тако дадем прилике и
 свакој раденој снази од те струке, да своје
 искуство, резултат својих студија и она-
 жања износи на јавност, користећи тако и
 другима, а нарочито педагошкој знаности.

Овдје ће да се расправљају и ди-
 дактичко-методичка питања, али поглавито
 у виду исцрпљивијих расправа с нарочи-
 тим обзиром на главна им начела.

„Васпитач“ ће да прати и шта се,
 колико и како се у нас ради на педа-
 гошкој књижевности. А тај рад зависиће
 много и од г. г. писаца и накланица од
 којих очекујем по један отисак њихових
 издања.

Но клонети се многих ријечи, остав-
 љам, да се самим радом још и допуни оно,
 што овдје тек само наговјестити могах.

„Васпитач“ ће излазити првог дана
 сваког мјесеца у брошираним свескама од
 два табака обичне осмине.

Годишња цијена је 3 флор.; годишња
 ф. 150; а на три мјесеца 80 новч.

За Србију: годишња цијена је 7
 дина; годишња 3½ дина; а на три мје-
 сеца 2 динара.

Версије не ћу заводити за то, што
 је то тако у интересу и претплатницима
 и листу. Треба дакле да знам, у колико
 примјерака да се штампају свеске. С тога
 молим, да ми се новац пошаље до 6/18 де-
 цембра т. г.

Истакавши се тако на поље овог
 рада, надам се братској помоћи свију мо-
 јих пријатеља у учитељству и ван њега.
 Надам се потпори и оних, којима је искрено
 стало до оваких подухвата, да напретка
 школе и учитељског даљеобразовања.

Сва писма, која се тичу листа и новци,
 нека се шаљу на моју адресу.

М. НЕШКОВИЋ.

Ravloveci per Irreg (Syrmien).

ПОЗИВ НА ПРЕТИЛАТУ.

Кроз кратко вријеме ући ће у
 штампу моје дјело:

ЗИДАЊЕ СКАДРА НА БОЈАНИ.

Позоришна игра у 4 чина.

Дјело је цијело у појезији изра-
 ђено, а што се тиче вриједности овога
 дјела, о њему овдје нећу баш ништа да
 говорим, већ то остављам оној пошто-
 ванској господи, која ће, кад им дјело до
 руке дође, знати га оцијенити и у исто
 вријеме свој суд о њему изрећи.

Књига ће се штампати у штампа-
 рији Браће М. Поповића у Новоме Саду
 о трошковима истијех. Изнијети ће од 5
 до 6, а можда и више, штампаних та-
 бака.

Цијена је књизи само 50 новч.

Скупљачи добивају на сваких 10
 комада 1 комад.

Претплатници из Црне Горе нека
 у плаћеном писму упућују претилату
 директно мени на Цетиње; а претплат-
 нници из Аустро-Угарске и осталих кра-
 јева, могу упућивати претилату на књи-
 жару Браће М. Поповића у Н. Саду.
 (Књиžари Браће М. Popovića и Novom
 Sadu. Neusatz, Ungarn).

Умољавају се сва српска и хрватска
 уредништва, да изводе у својим цијењеним
 листовима овај „ПОЗИВ“ прештампати.

Цетиње, 1. Октобра 1887.

ЂУРО ПЕРОВИЋ.

ОГЛАСИ.

„АЦИЈЕНДА“

ДРУШТВО АУСТРО-ФРАНЦУСКО ЗА ОСИГУРАВАЊЕ ПРО-
 ТИВ ЕЛЕМЕНТАРНИХ И НЕВИДЉИВИХ СЛУЧАЈЕВА.

Допуштено и одобрено од високе владе
 Књажевине Црне Горе.

„Ацијенда“ осигурава против несрећа од ватре, од грома,
 за куће, магацине, дућане и друге зграде, исто покућства и
 ствари налазеће се у истима.

За обавјештаје о условима и ојени осигуравања обратити
 се на ниже означене Агенције.

Агенти су друштва:

На Цетињу, Риједи и Његушу г. Јован Пипер,
 У Подгорици . . . . . г. Ђорђе Гвозденовић
 „ Никшићу . . . . . г. Димитрије Тобовић,
 „ Бару - Пристану . . . . . г. Јован Ђокић,
 „ Оцињу . . . . . г. Лоренцо Пици.

Штете плаћене:

Друштво је исплатило у 1886 години ф. 2.296,010.02.
 „ „ „ „ 1882-1885 год. ф. 7.338,171.25.
 Свега ф. 9.934,181.27.

УПОТРЕБЉЕНЕ ПОШТАН-
 СКЕ МАРКЕ СРБИЈЕ, БУГАРСКЕ,
 ЦРНЕ ГОРЕ и т. д. купује радо
 Рудолф Шмит у Бечу.

(П. Komödjen'sse, № 1.)

КЕВЕШНИ И МИЛОВНИ У ТРСТУ

држе богато складиште гвож-
 ђарије и ковина и баве се сва-
 ком другом струком послова за
 варош Трст и за иностранство.

П О Н У Д А.

Ко ми пошаље најмање 20 комада
 употребљених марака књ. црногорске
 поште од сваке врсте, ја ћу му одмах
 послати поштом, без његова трошка,
 најљепши накит од чешкога крша.

КАРЛ ВАЛДОРФ
 творничар чешкога цкла
 у GABLONZ a/ N (Bohème).

Н а з н а њ е.

Имам на продају употребљаваних
 марака сваке врсте

Свега 12.804 комада и то:

Црногорских	700
Руских	3.800
Српских	3.400
Бугарских	537
Турских	763
Румунских	950
Аустро-Угарских	2.100
И других сваковрсних	550

Ко би желио купити све или ма коју
 од ових врста, нека се изволи обратити
 цијеном, по којој би их платио.

Цетиње, 14 августа 1887.

Митар Перовић.

ПРАВЕ ТРИФЛЕ

(црне
 truffes) од ПЕРИГОРДА, сјежже, осо-
 бите кавоће, по 20 франака кило
 (нето), опремне се бесплатно до же-
 лезничке станице најближе купцу.
 Конзерве трифула перигорских, по
 25 франака кило (нето), опремне
 се бесплатно до железничке станице
 најближе купцу. Да бисмо себи уште-
 дили претеране трошкове прџања по-
 ваца, молимо своје муштерије, да по-
 шаљу цијену наручбине, кад нам буду
 послали нарудбу. Ваља врло читко на-
 писати своје име и адресу. — Тражи-
 се озбиљни преставници уз врло добру
 награду.

Pouzalgue, à Vitry près Paris.

PARIS

GRANDS MAGASINS DU

Printemps

NOUVEAUTÉS

Demander

Le MAGNIFIQUE ALBUM ILLUSTRÉ renfermant
 554 gravures inédites de Robes, Confections,
 Articles pour toilettes de Dames et Enfants,
 Vêtements pour Hommes, etc., ainsi que la
 nomenclature de tous les tissus en Soieries,
 Lainages, Indiennes, Toiles, etc., qui

Vient de Paraître.

L'envoi en est fait GRATIS ET FRANCO contre
 demande affranchie, adressée à

MM. JULES JALUZOT & Cie
 à Paris.

Sont également envoyés franco les échantil-
 lons de tous les tissus composant les immen-
 ses assortiments du **PRINTEMPS**. (Bien spécifier
 les genres et prix.)

Tout achat à partir de 25 fr. est expédié
 franco de port jusqu'à la frontière. A partir de
 50 francs, toute commande pouvant être expé-
 diée en un Colis Postal, est envoyée franco
 jusqu'à destination.